

Norsk Utvandremuseums Venner

Brev hjemmefra 1/14

Kjære medlemmer

En litt merkelig vinter er forhåpentligvis på hell. Men nå går vi allerede inn i mars og solen får mer og mer tak utover våren.

Vi har også en solskinnshistorie å fortelle fra museet: de har arvet ca. 1 million kroner fra et tidligere livstidsmedlem av museet. Mer om denne saken kan du lese om på s.5.

Jeg kommer også med en oppfordring om verving av nye medlemmer til venneforeningen. Vi har plass til alle; både aktive og passive medlemmer. Vi vet at museet setter stor pris på de bidrag de får fra oss både i form av øremerkede tilskudd og dugnadshjelp.

Jeg kan også nevne allerede nå at Venneforeningen vil stå som arrangør for konsert i Utvandrerkirka søndag 15. juni kl. 1800. Da blir det konsert med Furnes-Veldre Musikkforening og Brumunddal mannskor.

Og så må dere sette av kvelden **27. mars**. Da holdes **årsmøte i Venneforeningen**, se innkalling og sakliste på s. 9.

Etter det formelle møtet inviterer vi til hyggelig temakveld. Vi får besøk av tidligere forsvarssjef **Harald Sunde** som vil kåsere om den norske Bataljon 99 fra Wisconsin som deltok i den andre verdenskrig, og vi får musikk ved pianist **James W. Dickenson**.

Jeg håper at mange av dere har anledning til å komme denne kvelden. Ta gjerne med venner og kjente – det er åpent for alle!

Med vennlig hilsen

Andreas Sølvberg

Leder

Norsk Utvandremuseums Venner

Innhold:

Nytt fra museet

- Utstillingsåpning:
 MOVES for en bedre fremtid.....s. 4
 Millionarv til museet.....s. 5
 Utstillinger i 2014s. 6

Referat fra styremøte

- i Venneforeningen.....s. 7

Innkalling til årsmøtes. 9

Årsmøteprogram og temakveld

- Bataljon 99s. 10

Nytt fra FNM – Forbundet for Norske Museumsvenner

- Venneforeningsmedlemmer og
 lønnet arbeid ved eget museum...s. 13

Forsidebildet:

Tegning av Statue of Liberty – Frihetsgudinnen – en av verdens mest gjenkjennelige elementer i kunsthistorien. Den ble fort populær blant befolkningen, og tegninger av den ble vist allerede før statuen stod ferdig montert på sokkelen.

Denne fargelitografien lagd av det kjente firmaet Currier & Ives gir et ganske realistisk bilde av statuen, med ett stort unntak: Statuen er rotert slik at Manhattan ligger bakenfor statuen (i virkeligheten er det New Jersey).

Tidskrift for
 Norsk Utvandremuseums Venner.

Utgis 3-4 ganger i året.

Redaktør: Erling Hesjadalen

E-post: er-hesja@online.no

[Telefon: 920 83 289](tel:92083289)

Har du ideer om emner,
 eller kanskje du har lyst til å
 skrive noe selv?

Ta kontakt pr.epost:

er-hesja@online.no

eller skriv brev:

Postadresse:

Norsk Utvandremuseums

Venner

Ingrid Semmingsens v. 10

2312 Ottestad,

Merkes: Brev hjemmefra.

Telefon museum: 62 57 48 50

Hjemmeside:

www.numv.org

Nytt fra museet:

Norsk Utvandremuseum inviterer til utstillingsåpning torsdag 6. mars kl. 1200:

MOVES - for en bedre framtid

Mennesker har alltid vært villige til å flytte for å få det bedre!

Drivkraften for å søke noe bedre er universell. MOVES handler om mennesker som har forandret sitt liv ved å flytte. Å søke etter «det bedre» kan bety at du tvinges til å rømme fra en krig; men også at du finner kjærligheten, eller at du vil tjene penger eller vil flytte fra byen til landet.

Utstillingen er en del av Interregprosjektet «Ny i indre Skandinavia».

I korthet er dette et samarbeidsprosjekt mellom Norsk Utvandremuseum og Svenska Migrationscentret (det tidligere Sverige Amerika Centret i Karlstad) og prosjektpartnerne: Glomdalsmuseet, Opplandsarkivet, Akershusmuseet, Dalarnas Museum, Framtidsmuseet og Karlstad Universitet.

Prosjektet består av to deler, hvorav den første hadde som mål å samle materiale relatert til dagens innvandring til indre Skandinavia, det vil si Hedmark, Oppland og deler av Akershus i Norge og Värmland og Dalarna i Sverige. Resultatet er et unikt forskningsmateriale, bestående av omkring 600 intervjuer med nye innvandrere til Norge og Sverige

Den andre delen av prosjektet er en vandreutstilling basert på det innsamlede materialet. Utstillingen er produsert av Dalarnas museum og Framtidsmuseet, og har blitt laget i to eksemplarer; en på norsk og en på svensk. De åpnes samtidig 6. mars, henholdsvis på Norsk Utvandremuseum og Dalarnas Museum i Falun, og skal stå opp helt frem til 1. oktober i år. Etter det skal utstillingene ut på turné i våre to land.

Millionarv fra Amerika

Tidlig i fjor høst kom et brev fra en advokat i USA med meldingen om at en norsk-amerikansk dame fra San Diego i California testamenterte ca. en million norske kroner til Norsk Utvandremuseum.

Mary Embertson og hennes mann Hugh besøkte museet første gang på en gruppetur i 1992 og fikk da bl.a. hjelp i forbindelse med slektsforskning. De har vært livstidsmedlemmer siden og har ved flere anledninger vært her på besøk. Museet setter umåtelig stor pris på denne uventede og generøse pengegaven.

Pengegaven på omkring en million norske kroner gjør det mulig å få fortgang i gjenreisningen av Leet-Christopher skolen. Arbeidet er påbegynt ved god hjelp av midler som Sons of Norway, Hamar Lodge har samlet inn. Og nå vil første prioritet være å slutføre dette prosjektet, slik at skolehuset snart kan innvies og brukes i museums- og undervisningssammenheng.

SPAR PENGER MED EPOST

Vi minner om vårt forslag i forrige utgave om å sende ut «Brev hjemmefra» som vedlegg til e-post til medlemmene. Hvis du vil være med på dette prosjektet så send en melding til: admin@emigrantmuseum.no . Merk eposten: Brev hjemmefra.

Vi sier på forhånd TAKK!: Alle monner drar.

UTSTILLINGER VED NORSK UTVANDRERMUSEUM I 2014

Den norske Amerikalinjen – en utstilling om skip, mannskap og passasjerer.

Hvordan var det å jobbe om bord? Hva gjorde f.eks. en reservemann? Hvordan var det på lugaren til en rommann? Kom og se!

Amerikabrevet og Amerikakofferten

Vi viser et lite utvalg fra museets samling med Amerikabrev, - det eldste datert november 1844. Du kan også se dokumentarfilmen «Amerikabrevet» - laget av Svekon film. Her vil du også kunne se noen av museets mange Amerikakofferter.

MOVES for en bedre fremtid

handler om mennesker som har forandret sitt liv ved å flytte. I utstillingen presenteres personlige historier basert på intervjuer med mennesker som har flyttet til Akershus, Oppland og Hedmark i Norge, og Värmland og Dalarna i Sverige. Målet er en bedre fremtid, uansett om avgjørelsen om å flytte bygger på det å finne drømmejobben eller kjærligheten, flykte fra krig eller bytte livsstil.

Nordmenn i Latin-Amerika, 1820-1940 Desired Immigrants - Frustrated Adventurers?

Var norske innvandrere i Latin-Amerika mellom 1820 og 1940 ettertraktet som nye landsmenn og arbeidskraft i landene de kom til? Eller var de eventyrere som ga seg ut på koloniserings- og forretningseventyr? Bli kjent med noen av disse personenes fantastiske historier.

I tillegg viser vi også interiøret fra Leet-Christopher skolen, en norsk-amerikanske skole fra det lille tettstedet Letcher i Sør-Dakota. Selve bygningen er under oppføring på museets friluftsområde.

Referat fra Styremøte i Norsk Utvandremuseums Venner

Møtet fant sted 5. februar 2014 kl. 19.00 i Norsk Utvandremuseums lokaler.

Tilstede: Andreas Sølvberg, Siw Ringdal, Anders Gunnestad, Ivar Skåret, Bendichte O. Nymoen, Liv Aunan Botten og Arne Rønningstad.

Etter at sakslisten ble godkjent ble de enkelte sakene drøftet.

Årsmøtet ble fastsatt til torsdag 27. mars 2014 kl. 18.00. Etter årsmøtet fra ca kl. 19.00 holder tidligere forsvarssjef Harald Sunde foredrag om "Amerikansk bataljon nr. 99" og det vil bli musikkinnslag ved James Dickenson. Inngang kr. 50,- til dekning av bevertning.

Andreas ga en kort orientering om testamentarv fra USA til Norsk Utvandremuseum. Avdøde hadde vært medlem i vår forening og testamenterte museet ca. 1 mill. kroner. Museet vil nå kunne sette i gang med oppføringen av skolebygget. Mere om planer og framdrift får vi senere. Andreas orienterte om planering og vei rundt skolehuset. Dette ble utført i 2013.

Andreas orienterte om sommerprogrammet ved museet som starter lørdag 14. juni. I forbindelse med åpningen, vil vi arrangerer en konsert med Furnes-Veldre musikkforening og Brumunddal mannskor. Denne konserten planlegges til søndag 15. juni kl. 18.00.

Når det gjelder selve økonomien til Venneforeningen, må en vente til årsmøtet om en orientering, siden kasserer denne gang var forhindret i å møte. Men det ble iallfall enighet om å ta 200 kr for inngangsbilletten på sommerkonserten.

Foruten programmet etter årsmøtet og konserten den 15. juni, ble ikke noe annet planlagt. Styret skulle forberede og legge fram flere gode forslag til andre program, som kan drøftes på neste styremøte som er planlagt i april/mai. Vi vet kanskje også mer om ferdigstillingen av skolehuset til neste styremøte.

Venneforeningens 25 års jubileum er først i 2015. Liv fant fram stiftelsesdokumentet, og dette viser at stiftelsesdatoen var 25. januar 1990. Dette gir litt lengre tid til planlegging. Det var enighet om at markeringen knyttes opp mot noe som skjer på museet eller noe som vi knytter opp mot museet. Det ble trukket fram noe knyttet opp mot Skibladner, og dette undersøker Bendichte muligheten for.

Hamar, 10. februar 2014.

Arne Rønningstad

Årsmøte i Norsk Utvandremuseets Venner

Det vil bli avholdt årsmøte i
Norsk Utvandremuseums Venner

Torsdag 27. mars 2014

Kl 18.00

I museets lokaler på Åkershagan.

Saksliste:

- 1 Godkjenning av innkalling, møteprotokoll og saksliste.
- 2 Valg av møteleder, referent og to til å skrive under protokollen.
- 3 Årsmelding 2013
- 4 Innkomne forslag
- 5 Regnskap 2013 Budsjett/Kontingent for 2014
- 6 Valg av styre

Innkomne forslag sendes Andreas Sølvsberg (andreas@bbnett.no) innen 17.mars.

Ønske om fratredelse av verv må være innmeldt til Valgkomitéen v/Liv Aunan Botten innen 17.mars. Epost: liv.aunan.botten@emigrantmuseum.no

Mob: 478 13734

Kl. 1900 fortsetter vi med temakveld. Tidligere forsvarssjef **Harald Sunde** vil fortelle og vise bilder om den Norske bataljon 99 fra Wisconsin i den andre verdenskrig. Organist **James Dickenson** underholder med pianospill.

Vi serverer kaffe og kringle.

Vi ønsker hjertelig velkommen til alle interesserte!

Årets årsmøte-program blir noe helt spesielt

Av Andreas Sølvberg

Venneforeningens leder er stolt av å presentere årets program til årsmøtet. General i den norske Hæren, tidligere forsvarssjef Harald Sunde, forteller om historier fra krigens dager, og organist Dr. James W. Dickenson spiller piano.

Begge to har lange merittlister å vise til.

Harald Sunde forteller om den norske Bataljon 99 fra USA

Under den andre verdenskrigen i 1942 ble en norsk-amerikansk bataljon etablert i USA. En vesentlig del av bataljonens soldater var første- og andregenerasjons nordmenn, hovedsakelig sjøfolk, som var strandet i USA i perioden 1940 – 1943. Disse vervet seg til den amerikanske hæren som norske statsborgere, men fikk amerikansk statsborgerskap før de gikk i kamp.

Bataljonen fikk navnet '99th Infantry Battalion', og planene var å kjempe sammen med de allierte i oppdrag under en alliert kampanje i det tysk-okkuperte Norge. Bataljon 99 kom aldri i kamp i Norge, men ble fra 22. juni 1944 satt inn på det europeiske kontinentet.

Bataljonen er godt kjent, kanskje spesielt hos den eldre garden. Men er også presentert nylig i en norsk dokumentarserie på TV, der Sunde var kommentator.

Harald Sunde er fra Hedemarken. Visstnok født i Hurdal, men vokste opp i Ringsaker, hvor faren var skogassistent i mange år. Selv om militære jobber har medført lange perioder hvor han har bodd andre steder, har han siden 1991 vært bosatt på Jessheim.

Sunde har gått alle gradene. Han startet i Befalsskolen for kavaleriet og gikk ut som beste elev 1974. Han ble deretter troppsoffiser i Oppklaringseskadronen i Brigaden i Nord-Norge. Tjenestegjorde som instruktør på Befalsskolen for kavaleriet til 1976. Fullførte Krigsskolen i 1979 og ble løytnant. Ble rittmester i 1983 og gjennomførte Hærens stabsskole 1 i 1986. I utlandet har han studert ved Führungsakademie der Bundeswehr i Hamburg, fra 1987 til 1989, og har eksamen fra US Army War College fra 1999.

Sunde har blitt forfremmet flere ganger; major, oberst, generalløytnant. Han har hatt flere ledende stillinger i Hæren, sjef for Hærens spesialstyrker, arbeidet i NATO og vært sjef for Forsvarsdepartementets avdeling for operasjonsplanlegging og beredskap. Beordret til Nato-hovedkvarteret i Brussel som norsk representant i militærkomiteen. Sjef for Fellesoperativt hovedkvarter ved Jåttå i Stavanger som senere ble til Forsvarets operative hovedkvarter ved Reitan i Bodø. Han var Norges forsvarssjef fra 2009 til 2013.

Vi bør også nevne de mange utmerkelsene: utnevnt til kommandør med stjerne av St. Olavs Orden «for embetsfortjeneste», innehaver av

Forsvarsmedaljen med laurbærgren, Forsvarsmedaljen med to stjerner, Forsvarets medalje for internasjonale operasjoner, Vernedyktighetsmedaljen og NATO-medaljen for det tidligere Jugoslavia, og gjort til kommandør av den amerikanske Legion of Merit. Da han gikk av som forsvarssjef, ble han dekorert med Forsvarets hederskors.

Organist Dr. James W. Dickenson spiller på årsmøtet

James emigrerte fra Storbritannia til Norge i 1988. Men musikk-karrieren startet tidligere. Allerede i en alder av 13 vant han et musikkstipende til Canfor School, Dorset, hvor han studerte piano og orgel. Senere underviste han jazzpiano ved Salford-universitetet mellom 1983 og 1988, og spilte bl.a. i Westminster Abbey før han flyttet til Norge.

Da fikk han jobb som kantor i Den norske statskirken (1988-2007). I en periode også ansatt som musikk-lærer ved Vinstra videregående skole. Nå er han frilansmusiker og driver musikkforlaget www.knippaforlag.com i Brumunddal. Han jobber som organist, pianist og instruktør både i klassisk og jazz. Han lager også arrangementer for ensembler som f.eks. band og kor.

Men før den tid ble det graderte utmerkelser både innen juss (LL.B, Bristol University, 1962) og musikk ved Royal Schools of Music (GRSM) og ARMC M diplomer (1973) ved Manchester University, (1974), samt studier ved det tidligere King Manchester College of Music. Han er medlem av TONO (forvaltningsorgan for norske rettighetshavere til musikkverk) og International Society for Jazz Research, Graz, Østerrike (2010).

Han har også spilt cello, både i Manchester Camerata, BBC Philharmonic og Mozart Orchestra Manchester fra midten av 70-tallet til midten av 80-tallet og spilte i kvartetten STAM STUDIO med Valerie Taylor (obo), Alan Lockwood (fløyte) og Paul Mitchell-Davidson (gitarer).

Hovedaktiviteter er å undervise i jazzhistorie og komponere/arrangere.

Men han har også spilt inn plater. Musikken er tilgjengelig på:

www.musiconline.no. Eller de kan lastes ned fra Spotify, Amazon, iTunes og WiMP.

Dickenson har også en doktorgrad i etnomusikologi (Salford University, 2003). Studenter som ønsker å få tilgang til avhandlingen (om norsk folkemusikk og dens innflytelse på norsk jazz 1945 – 2000) kan nå klikke på det digitale Salford University Depot på denne adressen:

<http://usir.salford.ac.uk/2051> der oppgaven er tilgjengelig for lesing eller gratis nedlasting.

På hjemmesiden hans <http://www.knipaforlag.com> kan du bestille fagmessig produserte noter til dine egne behov, alt fra en enkel pianosolo til komposisjon med fullt korps.

Hans bok "From Grieg to Garbarek: Norwegian Jazz and National Identity" (2011) kan forhåndsvises og kjøpes her:

<http://www.blurb.com/bookstore/detail/2692573>

Nytt fra:

VENNEFORENINGSMEDLEMMER OG LØNNET ARBEIDE VED EGET MUSEUM

Årsmøtet til FNM avvikles gjerne på en lørdag i regi av en medlemsforening eller en lokal gruppe og de alternerer med så god geografisk spredning som mulig. Vi har svært gode opplevelser av årsmøtene, både hva angår informasjon og erfaringsutveksling og når det gjelder det kulturelle programmet som har vært av det ypperste arrangørene kan by på. Denne delen har pleid å strekke seg inn i den påfølgende søndags formiddag.

Som sagt, årsmøtene er effektive møteplasser for utveksling av erfaring - både formelt i møtet og ved at sentrale personer inviteres som bidrags-ytere, og uformelt ved at medlemmene bruker tid sammen. Medlemmene møtes - kontakter knyttes - utfordringer og idéer utveksles. Det skapes allianser og samarbeide genereres. Dårlige erfaringer kommer frem og blir drøftet. Gode blir bragt videre.

Et slikt eksempel kan nevnes her: Siden en medlemsforening har reist spørsmål om venneforeningsmedlemmer og lønnet arbeid ved eget museum, ble dette tatt opp av FNMs leder, Lauritz G. Dorenfeldt, under årsmøtet på Granavollen lørdag 7. september. Saken har vært styrebehandlet i forbundsstyret, og følgende retningslinjer er vedtatt.:

- Et museum kan selvfølgelig ansette/engasjere hvem de vil - også medlemmer av venneforeningen - og lønne dem i henhold til avtale. Slike arbeidsforhold vedkommer ikke venneforeningen.

- hvis det rettes en henvendelse fra museet til venneforeningen om bistand til dugnader, vakthold, hjelp under arrangementer o l, skal dette arbeidet i utgangspunktet være ulønnet.
- Hvis museet retter en henvendelse til venneforeningen om de kjenner til at noen av medlemmene kan tenke seg ansettelse/engasjement ved museet, skal selvfølgelig arbeidsforholdet være mellom museet og den ansatte/engasjerte og være lønnet.

Ønsker du å bli en frivillig museumsarbeider? De aller fleste museer og anlegg er avhengige av den flotte jobben som de frivillige gjør. De løser mange viktige oppgaver, og en ønsker at jobben skal være både meningsfylt og givende.

Returner til:
 Norsk Utvandremuseum
 Ingrid Semmingsens v. 10
 2312 Ottestad

Styret
i Norsk Utvandremuseums Venner 2013

<i>Norsk Utvandremuseum,</i>	<i>Åkershagan, 2312 OTTESTAD</i>	<i>62 57 48 50</i>
<i>Leder:</i> Andreas Sølvsberg	Kåshagv. 64, 2380 Brumunddal	48 29 12 46
<i>Nestleder</i> Siw Ringdal	Brumundvegen 231, 2380 Br.dal	455 14 873
<i>Sekretær:</i> Arne Rønningstad	Karlsvogna 55, 2315 HAMAR	41 52 34 67
<i>Kasserer:</i> Istvan Csisár,	Halvdansgt. 9, 2315 HAMAR	90 76 75 10
<i>St.medlem:</i> Anders Gunnestad,	Tommelstadvn. 26, 2319 HAMAR	91 83 59 19
Johs. Kjørven	Skappels gt 1b, 2317 HAMAR	62 52 61 04
Ivar Skåret	Bekkesvevn. 43a, 2315 HAMAR	95 46 75 44
<i>Varamedlem:</i> Benedichte O. Nymoén,	Tokstadvn. 7a, 2312 Ottestad	
Erling Hesjadalen	Risbakkvn. 71, 2770 JAREN	92 08 32 89
<i>Valgkomite:</i> Liv Aunan Botten,	Kongsvn. 154, 2322 RIDABU	47 81 37 34
Henrik Skåden	Ellevsætervn. 192, 2380 Br.dal	99 54 01 80
<i>Redaktør:</i> Erling Hesjadalen	Risbakkvn. 71, 2770 JAREN	92 08 32 89

Venneforeningen har fått hjemmeside:

Som vedtatt på årsmøtet har Venneforeningen nå opprettet hjemmeside. Ansvarlig for opprettelse og drift er Erling Hesjadalen. I følge Erling er den ikke helt klar enda, men gå gjerne inn og se på siden.

Adressen er: www.numv.org